

Školení trenérů 3. třídy

Trenérská práce

Izolovaný pěšec

(úroveň hráčů: 1400 – 1600)

Ludmila Kopcová

V Ostravě 8.9.2024

Úvod

Cílem této trenérské práce je seznámit mírně pokročilé hráče (elo 1400-1600) s izolovaným pěšcem. Důležité je poukázat na jeho výhody a nevýhody a ukázat možnosti, jak s ním nebo proti němu hrát.

Teorie

Na úvod bychom si měli říct, co je to izolovaný pěšec. Izolovaný pěšec je pěšec, který na sousedních sloupcích nemá jiného pěšce stejné barvy. Je tedy osamocen, nemá kolem sebe pěšce, který by ho mohl pokrýt. Mezi zahájení, které mohou vést ke vzniku izolovaného pěšce patří např. Caro-Kann – Panův útok nebo přijatý Dámský gambit.

Hra proti izolovanému pěšci

Základním plánem při hře proti izolovanému pěšci je zjednodušit pozici, tzn. měnit figury, čímž může hráč oslabit soupeřův útok. V koncovce pak může být izolovaný pěšec slabinou. Plánem může být zablokování izolovaného pěšce a následně jeho napadání. Nejlepší figurou na blokádu je jezdec, protože může kontrolovat klíčová pole v centru.

Partie č.1: Braga – Karpov, Mar del Plata 1982

Černý na tahu. **1...Jb4** Černý chce zablokovat izolovaného pěšce jezdcem, protože dáma je moc silná figura na blokádu, navíc jezdec je pro blokádu nejlepší figurou. **2. Jc3 Dd8** **3.Sb1 b6** Dalším plánem černého bude vyvinout střelce na diagonálu a8-h1. **4.Je5 Sb7** **5.a3 Jbd5** **6.Je4 Je8** **7.Dc2** Bílý zkouší zaútočit. Vytváří „baterii“ dámy a střelce a vytváří tlak na h7. **7...g6** Černý je nucen se bránit, což bílý využívá a pokračuje v útoku. **8.Sh6 Jg7** **9.Jc6 Sxc6** **10.Dxc6 Dc8** **11.Db5** Bílý nechce měnit dámy, to by pomohlo černému. **11...Vd8** **12.Jg3 Db7** **13.De2 Sh4** **14.Se4 De7** **15.Sxg7 Kxg7** **16.Jf1** Bílý opět nechce měnit. Naopak se bude snažit tahem **Je3** uvolnit blokádu. **16...Sg5** **17.Je3 Jxe3** **18.fxe3** Bílý se

zbavil svého izolovaného pěšce za cenu visících pěšců. **18...Vac8 19.Sd3 Vc7 20.Sb5 e5!** Černý chce roztrhnout visící pěšce a odhalit tak slabého pěšce e3, který se nyní stane izolovaným pěšcem. **21.dxe5 Vxd1+ 22.Vxd1 Vc5 23.e4 Vxe5** Černý stojí lépe.

Partie č.2: Keres – Ivkov, Bamberg 1968

Bílý na tahu. Bílý již úspěšně zablokoval černého izolovaného pěšce jezdcem, černý zase skvěle umístil jezdce na pole e4. **1.f3 Jd6 2.De5 Jde8 3.Kf2** Bílý zahájil plán dostat krále do centra a připravit se tak na koncovku. Zároveň má v plánu zahájit postup pěšců na královském křídle. **3...Jd6 4.g4 Dc7 5.Ke2 Dc5 6.Kd2 Jd7 7.De3 Da5+ 8.Dc3 Dxc3+ 9.Kxc3** Bílý má lepší koncovku, neboť má krále mnohem blíže centru než černý a černý má slabého izolovaného pěšce. **9...Je5 10.Sa3 Je8 11.f4 Jg6 12.Je2 Jc7 13.f5 Jh4 14.Kd4 b6 15.Ke5 Jf3+ 16.Kd6 Je8+ 17.Kxd5 Jg5 18.Jf4** Bílý získal pěšce a černý se vzdal.

Hra s izolovaným pěšcem

Základním plánem při hře s izolovaným pěšcem by měl být útok na soupeřova krále. Výhodou je mít izolovaného pěšce na některém poli v centru. Následně by hráč mohl umístit své figury na pole kryté izolovaným pěšcem (např. jezdce), vytvořit „baterii“ dámy a střelce na dlouhé diagonále (např. a1-h8), přesunout věž přes 3. řadu na královské křídlo, nebo tlačit dopředu pěšce na sloupci f.

Jiným plánem může být útok na opačném křídle na možné slabiny na tomto křídle. V neposlední řadě je možnost udělat pěšcový průlom v centru s využitím častého nedostatečného vývinu protivníka.

Partie č. 3: Flohr – Spassky, Chigorin Memorial 1965

Černý na tahu. V této pozici bílý nezablokoval izolovaného pěšce. Černý tak může zahrát **1...d4**, napadnout jezdce na c3, a tím zvýšit tlak na pole e2. Následovalo **2.Ja4 Se4 3.Jac5 Sxg2 4.Kxg2 Dd5+ 5. Kh2 Je4**. Černý dodržuje zásadu měnit figury. Znovu tím oslabit pěšce e2. **6.Jxe4 Vxe4 7.Vc2 Vae8 8.Sc1 f6 9.f3 V4e7 10.Sa3 Vf7 11.Jb4 Jxb4 12.Sxb4 Db5 13.Sa3 h5 14.Dd3 Dxd3** Černý mění dámy s cílem uplatnit svou poziční výhodu v koncovce. **15.exd3 Ve3 16.Vd2 Vc7** Černý obsadil věžemi oba volné sloupce. Jeho poziční výhoda je nyní obrovská a pro Spasského nebyl problém ji uplatnit a v partii zvítězit.

Partie č. 4: Najdorf – Kotov, Mar del Plata International 1957

Bílý na tahu. **1.Vd1 Vc8 2.Vd3** Bílý si připravuje útok na černého krále. Jeho cílem je převést věž přes 3. řadu. **2...Jbd5 3.Jxd5 Jxd5 4.De4 Sc6 5.Je5** Bílý skvěle umisťuje svého jezdce na silné pole e5. **5...Jf6 6.Dh4 Sd5 7.Sg5 Se7 8.Vh3** Bílý hrozí matem. **8...Ve8 9.Sd1!** Bílý si mistrovsky všiml slabého pěšce f7. **9...Da5 10.Sh5** Rozhodující útok. **10...Ved8** (pokryt pěšce 10...Vf8 nevychází pro: 11.Sxf6 Sxf6 12.Sxf7+ Vxf7 13.Dxh7+ Kf8 14.Jg6+) **11.Sxf7+ Kf8 12.Sh6 Je8 13.Df4 Sf6 14.Sxg7+ Ke7 15.Sxe8 Sxg7 16.Vxh7** Černý se vzdal.

Partie č. 5: Bondarevsky – Ravinsky, Candidates Masters 1940

Bílý na tahu. **1.d5** Bílý využil nedokončeného vývinu černého a skutečnosti, že černý nezablokoval izolovaného pěšce. **1...exd5 2.Jxf7 bxa4 3.Vxe7 Dc5 4.Sxf5 Dxe7 5.Jg5+ Kh8 6.Jxh7 Vd8 7.Jf6 De5 8.Dxa4 Dxf6 9.Sxa8** Bílý stojí mnohem lépe a získanou převahu uplatnil.

Praktická část

V této části se hráči zaměří na aplikaci právě získaných znalostí. Na šachovnici si postaví mírně pozměněné pozice z právě přehraných partií a budou zkoušet hrát střídavě s izolovaným pěšcem nebo proti němu. Tyto partie mohou v průběhu analyzovat nebo mohou partie zapisovat do partiáří a analyzovat je následně.

Závěr

Závěrem si zopakujeme klíčové prvky při hře s izolovaným pěšcem a proti němu. Hráči také mohou dostat domácí úkoly nebo návrhy na další samostudium. Mohou si také znovu projít přehrané partie, případně si samostatně projít partie, které se nestihnou přehrát v lekci. V následující lekci se k tématu izolovaného pěšce vrátíme a znovu zopakujeme a ověříme tak získané znalosti.

Zdroje

<https://www.chess.com/article/view/isolated-pawn>

<https://thechessworld.com/articles/middle-game/how-to-play-with-the-isolated-pawn/>

<https://old.chesstempo.com/gamedb/game/991179>

<https://pawnbreak.com/setting-up-a-blockade-against-the-isolated-queens-pawn/>

<https://thechessworld.com/articles/middle-game/play-against-isolated-pawn/>